

Na brucovanjih poskrbimo za nežni naraščaj. Vsak posameznik mora prestati strogi izpit, predno se vključi v naše vrste. Tako vsako leto nadaljujemo svetle tradicije »Križevačkih štatutov«.

Zagrebske črtice

Na zagrebskem kolodvoru že dolga leta izstopajo slovenski študentje. Razgubljajo se po starinskih in modernih hišah »stretjeja največjega slovenskega mesta«, kakor nekateri v šali imenujejo to mravljišče pod Sijemenom. Morda živi v Zagrebu okoli 20.000 Slovencev, javnih, kulturnih delavcev, študentov. Med študenti je največ veterinarjev in farmacevtov, čeprav skoraj ni fakultete, kjer bi ne bilo slovenskih fantov in deklet.

Zagreb in Ljubljana sta zvezana z železnico. Vendar je Zagreb nekam daleč, večina ga pozna le po vseleteljnih in zoološkem vrtu. Novopečen študent se v vrvežu »srbohrvaščine« počuti tuje, osamljen. Zato se tu Slovenci iščejo, povezujejo se med seboj in študenti se gotovo bolj poznajo kot tam pri vas v Ljubljani.

Naš »taborni ogeč« je Slovenski dom, ustanovljen že pred tridesetimi leti. Pravijo: če se v tujini srečata dva Slovence, vržeta karte, če so trije, pa že imajo pevski zbor. Kulturnoprosvedno društvo ima v svojem programu dve osnovni nalogi: nuditi zagrebskim Slovincem priložnost, da se udeležijo na kulturnem področju v domačem jeziku in — zblíževanje in spoznavanje s hrvaškim ljudstvom. Veliko pozornost posveča društvu predvsem našim študentom, ki so v »Slovenskem domu« našli svoj drugi dom. V okviru dramske sekcije prirejajo vsako leto predstave, ki so dobro obiskane in kvalitetne, saj je skupina med najboljšimi amaterskimi na Hrvaškem.

Tudi pevskega zbora si brez študentov sploh ne moremo zamisliti. Naši »tuleči« deriši se vztrajno derejo na vajah, tako da se takrat vsi izogibajo Masarykove ulice. Dvakrat na leto pa uspešno nastopijo v hrvaškem glasbenem zavodu.

biramo se navadno v čitalnici, kadar je večer in ura šest. Imamo vse slovenske časopise in tudi po Tribuni radi segamo. Na črno-belih deskah se bledijo šahovske figure na življenje in smrt. Skrivnostno prišepetavanje kibicev se večkrat spremeni v rjovenje, kakor na nogometnem igrišču. Potem se razhajamo, naša pota pa se končajo v kinu, na večerji, ob knjigi ali ob kakem srcu...

Ob sredah, sobotah in nedeljah priredi društvo v svoji dvorani ples. V svetlobi raznih barv in v utripih orkestra se »zblížujemo« s predstavnicami bratskega naroda, ki znajo biti tudi prikupne. Za slovenski nežni

Prišel je marec in z njim so sevrnili študentje. Vesele snidenje kar med vrati. Kaj je doma novega? ... In izpit? Je šlo srečno? ...

naraščaj poskrbimo za naših brucovanjih in tako nadaljujemo svetle tradicije »Križevačkih štatutov«. Zelena brucad dobi prve napotke, kako lahko čimprej postane enakopravni član slavnega krokaškega zbora...

ivljenje slovenskih študentov v Zagrebu se prav gotovo ne razlikuje dosti od vašega, dragi kolegi iz Ljubljane. Vsi imamo približno enake probleme, podoben dnevni red življenja. Mučijo nas pogoji — kakor vas. Poznamo menze —

kakor vi. In če dobivamo stipendijo z zamudo, se nam vsem godi enako, na obeh koncih železnice Ljubljana—Zagreb.

Premalo kadrov in preveč

Seminar za umetnostno zgodovino se podobno kot ostali oddelki na filozofiji stiska v majhni sobici, ki jo poživila deset oguljenih klopi. Iz njih je izšla že cela vrsta priznanih strokovnjakov in znanstvenih delavcev. Vendar nekateri menijo, da je umetnostna zgodovina preveč in da bi bilo treba omejiti vpis, če ne že ukiniti stolic. Poleg tega, da nimajo predavanj iz bizantinske in moderne umetnosti, kar je za njihovo študij in za spoznavanje lastne, narodne zgodovine bistvene pomena, je njihov najvažnejši problem — zaposlitev po končanem študiju.

Treba bi bilo urediti tudi problem praktičnega študija, spoznavanje tehnik na praktičnih primerih. Res je, da si večina študentov izpopolnjuje znanje iz življenja, vendar je to premalo. Zanimiva bi bila statistika, če bi dali diplomantu nalogo, naj loči srednje slabo kopijo od originala. Rezultat bi bil verjetno porazen! Še znanje, ki si ga študent pridobi pri edinem tehničnem predmetu, je (brez krivde profesorja) tako papirnato in teoretično, da jim lahko služi edino le pri povprečnih debatah. Nikakor pa ne v praksi. Kljub temu, da delajo ostale istovrstne stolice v državi pod neprimerno boljšimi pogoji kot naša, je nivo znanja slušatelja v ljubljanski univerzi precej višji od drugih. Za to gre glavna zasluga poštovnovalnim predavateljem, ki skušajo izpopolniti pomanjkljivosti na seminarjih, ekskurzijah in z vsestranskim pomočjo.

Najti zaposlitev po končani diplom... Direktorji galerij in muzejev tožijo, da imajo premalo visokokvalificiranega kadra, ali pa spet trdijo, da za diplomante ni mest. Po osvoboditvi je bila v naši republikli ustanovljena vrsta novih muzejev in galerij, večinoma v manjših krajih. Seveda je očitek, češ da hočejo diplomanti za

'Današnji mladi človek živi med kolesi. Med kolesi, ki ubijajo in takimi, ki režejo kruh. Vrtenje mu je prešlo v oči, v roke, namesto romantike je vzljubil hitrost. Krog njega se naseljujejo stroji, zavzemajo kontiente. Zemlja je ujeta v poldnevnik in vzporodnike v jekleno mrežo. Skozi njo se vidi modro nebo, v večnem vrtenju, kakor kolesa avtomobila, ki je povozil asfalt.

Letošnjih brucov na strojniški fakulteti je okrog 190. Predavavnice v zgradbi z velikimi okni se ne morejo privaditi novih števil. Posebno v začetku, jeseni, je bilo bolj tesno. Nekatera predavanja imajo skupaj z elektrotehniko: predavatelja so stisnili čisto k tabli, da se je komaj premikal. Vsej tej gneči pa je sledil prizor »potapljanja«. Vodovodna pipa se je namreč odlomila in na njenem mestu je nastal bister studenček...

Polovica zelenih začetnikov je prišla iz drugih republik, predvsem iz Beograda. Okoli 30 odstotkov vseh bo odpadlo takoj, zaradi neresnosti, neorientiranosti in podobno. Danes gre sploh vse hitreje kot včasih. Število absolventov — okrog 180 — se vztrajno manjša. Nekoč je stara bajta po vsej pravici nosil svoj naziv, zdaj pa vsak mrzlično hiti diplomirati. Večini ni do tega, da bi čim dlje ostali na fakulteti. Z zanimanjem spremljajo razvoj naše industrije in radi bi šli z njim. Zato tudi 40 do 50 diplom na leto...

Vendar strojniki ne delajo v najboljših pogojih. Stavba na Aškerčevi cesti je lepa in velika, toda še vedno premajhna. Praktično nimajo risalnic, rišejo za prvo silo v predavavnicih in doma. Za to bi bila seveda potrebna nova stavba. Ne kak pompozen paviljon, ampak solidna zgradba, za katero že imajo zemljišče in načrt, samo — denarja ne.

V kletnih prostorih že deset let počiva nedokončana kot-

larna. Ni sredstev in zato tudi ne pare, da bi spregovorile turbine v generatorjih. Te naprave bi bile prva praksa strojnikov. Morali bi imeti še lastne delavnice, o katerih pa ni niti govora, saj še za delo v industrijskih šolah med počinicami nimajo denarja.

Edino vprašanje, ki pa sami lahko za silo rešujejo, so skripta. Pri vpisu plača vsak strojnik 50 dinarjev v fond za skripta, vendar se ta zmrzne takoj, ko izdajo prve zvezke. Skozi ciklostil na fakulteti steče okoli 200 izvodov, ki so seveda takoj razprodani...

Skoraj vsi strojniki so študenti, pežani na tovarne. Nekaj je vojnih študentov, ki bodo odšli v vojne ustanove. Dobri, redni študentje končajo študij v šestih letih, če so res ves čas pri delu. Sicer pa se študij zavleče na sedem in osem let, pri čemer je največ podaljševanja v prvih dveh letnikih. Po diplomah odhajajo po vsej Jugoslaviji, tudi Slovenci, saj jih ima precej študentje iz drugih republik. Naša podjetja nerada študentirajo. Seje ko jim teče voda v grlo, skušajo najti strojnega inženirja za kakršnokoli ceno. Takrat tudi rada preplačujejo in pristanejo celo na tožbo podjetja, s katerim je njihov »izbrane« sklenil pogodbo.

Problemi praks so že stari, razmere niso najbolj rožnate za razvoj mladega strojnika. Praktikantov ne znajo izbrati. Odrinejo mu šest tisočakov, kakor zahteva uredba in

Pravijo, kdor ima smolo v študiju, ima srečo v kartah. Toda kaj bi z vručje-vernostjo. Trula, pagat ultimo!

PROBLEMI UMETNOSTNIH ZGODOVINARJEV

vsako ceno ostati v Ljubljani, krivljen in zloben. Večino vodilnih mest v naših muzejih in galerijah imajo v rokah ljudje kvalificirani v čisto drugih strokah (recimo učitelji). Nihče tam ljudem ne oporeka zaslug in poštovnovalnosti. Vendar pa jim poleg ljubezni in volje manjka solidna znanstvena podlaga, ki pa jo mladi diplomanti gotovo imajo. Skupnost žrtvuje ogromna sredstva za njihovo vzgojo,

REPORTAŽA

Med kolesi, stroji in turbinami

ga porinejo v kakšen kot, kjer trohni.

Največ diplomantov se zaposli v industriji. Precej se jih ukvarja tudi s komercialo. Iz industrije prihajajo glasovi, naj bi se strojna fakulteta delila v dva odseka: konstruktivno in tehnološko smer. Pri programih se namreč seznanjajo s konstruktorskimi smernicami, mnogo strojnih inženirjev pa pride v obrate, kjer je poudarjena tehnološka stran. Tega pa jim na fakulteti manjka.

Med kolesa programov in izpitov so zašla tudi tri dekleta. Dve sta v petem letniku, ena v prvem. Pri nas še vedno vlada mnenje, da dekleta niso za tak, »izrazito moški« poklic, kot je to strojniški posel. Znano pa je, da so ženske veliko bolj primerne za kontrolo in meritve v proizvodnji kakor pa moški, ker se laže prilagajajo.

Absolventka pravi, da je danes polje tehnike tako široko, da je dovolj prostora tudi za ženske. Sama se bo ukvarjala z gospodinjstskimi stroji, ki bodo kmalu zasedli tudi manj premožne kuhinje. V inozemstvu dekleta v industriji težko pridejo do položaja, ki jim po kvalifikacijah pripadajo. Pri nas pa enakopravnosti žene večkrat še ne znajo izkoristiti.

V združenje je vključena velika večina študentov. Na redni letni skupščini je bila udeležba 72-odstotna. Ukvarjajo se z vsemi problemi, študijskimi, ideološkimi...

Rešiti bi bilo treba vprašanje asistentov, ki beže s fakultete. Pravijo, da nimajo perspektiv za razvoj. Pa tudi njihove plače so manjše v primeri z industrijskimi. Mesta inženirjev in tehnikov še niso stabilizirana. Stari učni načrt je bil zavrnjen. Pojavljajo se zahteve po modernizaciji študija. Predmeti bi morali biti bolj praktični. Tehnologov ni.

Prostori, prostori, skripta, učbeniki...

Odhajal sem mimo novih pepelnikov na hodnikih. Zdalj bodo sklenili še to, da ne bodo več kadili v predavavnicih.

Odhajal sem in visoka železna konstrukcija za stavbo je ostala zadaj. Strmela je nekam v steno, kakor bi se hotela opravičevati, da stoji tam še neizgotovljena, ko je vendar že toliko časa od njene zamisli.

Med ploskvami zidov in stekla gnezdi 20. stoletje. Turbine življenja se vrte vedno

hitreje, hitreje. Nova, neodkrita področja so za kulislami materialnih možnosti in se le počasi umikajo belim zobatim kolesom napredka. Orkester strojev tiktaka mimo človeka — skladatelja in dirigenta. Na njegovem odru rastejo luči in čeznje so razgrnjene sence belih zobatih koles...

Frane

V risalnici gradbene je čudovita omara, nekakšna »deklica za vse«. V njej so copate, ki varujejo parket, na njej steklenice. Po brezkončnem križanju belih ploskev papirja s togimi črtami pa se oko spočije na tej pisani menezariji.

STUDENTSKI ESPERANTSKI KLUB:

Obnovljeno delo

Ze pred leti je bil na ljubljanski univerzi ustanovljen esperantski študentovski klub, katerega aktivnost je bila dalj časa zelo živahna. Med drugim je organiziral tudi sestanek mednarodne študentske esperantske zveze, katerega se je udeležilo mnogo delegatov iz številnih evropskih držav. Ker so sčasoma mnogi člani tega

kluba odšli z univerze, je tudi delovanje samo zamrlo.

Danes so razmere drugačne. Po statistiki esperantskega društva v Ljubljani je sedaj na univerzi okrog 30 študentov, ki bolj ali manj obvladajo mednarodni jezik. Ker je zanimanje za esperanto med študenti precej veliko, je postalo vprašanje obnove aktivnosti zelo aktualno.

Poudariti je treba, da je delovanje podobnih akademskih klubov v jugoslovanskih univerzitetnih centrih zelo živahno, predvsem na zagrebiški ekonomski fakulteti, kjer imajo redne tečaje. V zadnjem času lahko opazimo pri nas in na tujem, da se esperanto širi predvsem med intelektualci in da je pomoč UNESCO na tem

področju ne samo božrila.

Klub ljubljanskih študentov esperantistov je že ustanovljen in vabi vse, ki obvladajo mednarodni jezik in ki bi se ga radi naučili, da se vključijo v klub. V kratkem bo organiziran intenziven tečaj esperanta na ekonomski fakulteti. O vsem, o načinu poučevanja, kakor tudi o vseh podrobnostih in o programu klubskega dela se bomo pogovorili na prvem množičnem sestanku. Vsi zainteresirani naj se javijo v pisarni Jugoslovanske esperantske federacije, Miklošičeva 7 (poleg stavbe Univerzitetnega odbora), vsak dan dopoldne ali popoldne, kjer bodo dobili vsa pojasnila v zvezi z delovanjem študentskega esperantskega kluba.

mg

ČRNO NA BELEM

Resnica v posmrtnem življenju

Ljudje na svetu počenja iz radovednosti različne stvari. Recimo, da vsaka radovednost živi v svojem okolju, kjer raste in se nauči besed. Nič hudega ni, če so študentje neke fakultete vprašali svoje predavatelje, kaj mislijo o učnih pripomočkih in skriptah. To je po nekem starem običaju pri nas zelo nerodno in človek mora premisliti, kako postavi vprašanje. Hrabrosti je bilo, kot vse kaže, dovolj.

Vprašanja so bila previdno sestavljena. Ali iz predmeta obstajajo skripta? V primeru, da skripta še niso natisnjena, imate morda pripravljeno material za izdelavo skript? Ali nameravate gradivo, če še ni pripravljeno, pripraviti in v kolikšnem času bo približno dosegljivo slušateljem?

In zdaj odgovori:

»Ne, ne, ne! Pojasnilo: skript ne nameravam izdati iz naslednjih razlogov: skripta so potrebna slušateljem, ne predavateljem, zato naj si jih slušatelji sami oskrbijo. Obisk predavanj je že tako slab. Če pa bi bila skripta, bi obisk postal minimalen. Snov iz leta v leto izpopolnjujem oziroma jo dopolnjujem z novimi dognanji in bi tako skripta izgubila svoj smisel.«

»Znana stvar. Celotna skripta bodo oskrbljena v 3—4 letih.«

»Skripta so v tiskarni Ljudske pravice že od leta 1953.«

»Snov pripravljena. Če bi izšla pri Tiskovni komisiji, bi skripta v kratkem pripravi.«

»V prihodnjem šolskem letu se bo profesor posvetil izdaji skript za tretji in četrti letnik. Nato pa še za ostale.«

»Skripta je boljše izdati v posameznih poglavjih.«

»Do konca leta 1958 nameravam pripraviti za izdajo svoja predavanja. Pripravljen sem korigirati skripta, če dobim od slušateljev na razpolago zapiske svojih letošnjih oziroma lanskih predavanj.«

»Odhajam v pokoj. To delo prepustim svojemu nasledniku.«

Skripte nočejo več v glavo. Pogled se je potopil v steno in misli brodirajo nkje daleč. Kdo ve, kakšne so. Eno pa je gotovo. Vse se končuje po napevu: Ko bi bil le izpit že za meno!

